

ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד ה' יתברך ובושתו ממנו תמיד.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט' שעל ידי שיעריך ויחשוב האדם תמיד לנגד עיניו, שהוא נמצא לפני ה', לא ימוט מדרך התורה שנקראת 'מין' וכמו שנאמר 'מימינו אש דת למו'.

ובדרך זה מתפרשים הפסוקים כאן, שכשראה משה רבנו שבני ישראל השיגו מדריגה זאת של 'שויתי', וכמו שנאמר 'ועמדו לפני ה'', אמר להם משה 'זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו' שתמשיכו להיות תמיד, בהנהגה הזאת של 'שויתי', ושתהיו תמיד חושבים בדעתכם כי אתם עומדים לפני ה', ואז יתקיים בכם 'וירא אליכם כבוד ה'.

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת (רש"י)

תכלית קבלת התורה היה כדי להשריש בבני ישראל את מדת הבושה, ככתוב: "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" ואמרו חז"ל זו הבושה, וכן אמרו שמי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו בהר סיני, וזהו שאמר משה לאהרן: למה את בוש בבושה שלך? הרי לכך נבחרת, נבחרת כדי שתהיה לך מידת הבושה. (שפת אמת)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

ברש"י הק' שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת, נראה הכוונה במילים אלו אמר משה לאהרן הרי באמת אני הייתי צריך להיות הכהן גדול אלא שהייתי בוש ולכן אמרתי לה' שלח נא ביד תשלח ולכן קיבלתי אז את ענשי שאתה נהיית כהן גדול ואם גם אתה מתבייש ואינך רוצה לשמש בכהונה גדולה או אז יצטרכו למנות אדם אחר. (מגלה עמוקות)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

וברש"י לפי שהיה אהרן בוש וכו' כתב הנועם אלימלך הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא ואהרן היה מתבייש מאוד מגודל הכנעה שהיה בו שכן דרך הצדיק שתמיד בעיניו חטאים על כל נדנוד עבירה ומשפיל עצמו תמיד ובפני רבים מוכיח את עצמו ועי"ז מכניס הרהורי תשובה בשומעים באמרום אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה, וזהו מה שאמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת כי ע"י שאתה בוש אתה מחזיר את האחרים בתשובה וכך ראוי לצדיק

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט, א)

לכאורה קשה, שהרי כל מקום שנאמר 'ויהי זה לשון צער, ואיזה צער יש כאן, הרי מדובר על זמן הקמת המשכן, ואמרו חכמינו שהיה ביום הזה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ? ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק התכוון לצערו של משה רבינו, שראה ביום הזה את גדלותו של אהרן, ואת גדולתו ממשכה ביד בניו, נצטער משה רבנו שהוא לא זכה לזה, שהרי משה רבנו היה אמור להיות הכהן הגדול, ורק בגלל שהפציר בו ה', שילך בשליחות לפרעה, ומשה רבינו סירב, והרי אין מסרבין לגדול, לכן נענש ונלקחה ממנו הכהונה ועברה לאהרן אחיו.

"ולזקני ישראל" (ט, א)

"שלא יאמרו מאליו נכנס" (רש"י).

ללמדנו, שאפילו אדם גדול ונערץ כאהרן הכהן שנאמר עליו (מלאכי ב, ז): "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא", אינו רשאי לעלות ולשבת על כס ולהתחיל בכהונתו בלי לקבל קודם לכן את הסכמתם ואת ברכתם של זקני הדור.

"קחו שעיר עיזים לחטאת ועגל לעולה" (ט, ג)

הקריבו שעיר עיזים כדי לכפר על מכירת יוסף. (תורת כהנים) ולכאורה, מדוע לא עיכב עוון מכירת יוסף עד הנה לא ליציאת מצרים ולא לקריעת ים סוף.

אלא שהיה להם לישראל פתחון פה לתרץ את מעשה מכירת יוסף, משום שיוסף לא היה לו להביא דיבתם רעה אל יעקב אביהם אלא להוכיחם בעצמו, לפיכך כל אותן שנים לא היה להם חטא מכירת יוסף לעיכוב ולמכשול בדרכם, אולם עתה, משהרגו את חור בגלל שהוכיחם, שוב לא עמדה להם התואנה הזאת שהרי הם הוכיחו במעשם כי אינם מקבלים תוכחה, ואדרבה, עתה נתעורר עליהם הקטרוג של מכירת יוסף ועיכב בעדם, ועל כן הוצרכו להביא שעיר עיזים לחטאת לכפר על חטא מכירת יוסף. (משך חכמה)

"ויקרבו על העדה ועמדו לפני ה' ויאמר משה

זה הדבר אשר צווה ה' תעשו" (ט, ו)

רבינו האור החיים הקדוש, מביא את דבריו המפורסמים של הרמב"ם בספרו מורה נבוכים, וזה לשונו: 'שויתי ה' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלוקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

"וידם אהרן" (י, ג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר בלשון דממה דוקא - "וידם אהרן"?
פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח, ודומם. המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדבור, ויש להזהר ממנו. החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחלופין לברוח מפני הפגיעה. הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה נכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע. רק הדומם, מה שיעשו עמו - לא יראו עליו שום שינוי. זהו "וידם אהרן" - לא הרגישו עליו מאומה!
זו דרגה גבוהה ביותר, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (י, ו)

מדוע כתב בלשון עתיד 'יבכו', ולא בלשון עבר או הווה?
בפשטות יש לומר שכך הוא הדרך כשנסתלק צדיק רח"ל ככל שהזמן עובר מרגישים בחסרונו הגדול, אבל יש לומר עוד שהרי מעשה זה היה בר"ח ניסן וידוע שכל החודש אסור בהספד ובתענית וא"כ רק אחר ר"ח אייר יוכלו לבכות אחריהם ולכן אמר יבכו בלשון עתיד. (פני מנחם)

"מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו" (יא, יא)

אמרו חכמינו, שהצדיקים, אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, כי גנאי הוא לצדיק שאוכל דבר אסור, ואפילו בשוגג, כי זה נכנס לתוך גוף האדם, ונעשה מטומטם ומתועב במאכלות אסורות. וזוהי מבאר רבינו האור החיים הקדוש את כפל הלשון 'שקץ הם לכם, ושקץ יהיו לכם' שאפילו שאתם לא מתכוונים לאכול דבר אסור, אף על פי כן, אם אכלתם, זה משפיע לשקץ את הנפש.

ועוד מפרש רבינו הקדוש, שעל ידי שאין אדם נשמר על מאכלו, סופו שבשרו נאכל לתולעים, וזהו 'שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם' שבזה אתם גורמים שגופכם ייפך אחר מותכם לשקץ ותולעים.

"והתקדשתם והייתם קדושים" (יא, מד)

אמר הבית אברהם, שכמו שהשיכור שותה כוס אחת ולא מרגיש כלום, ושותה עוד כוס ועוד כוס עד שנהיה 'אויס מענטש', נהיה שיכור. כך גם והתקדשתם, תהיה בקדושה ועוד קדושה, ועוד עבודה - עד שתהיה קדוש. (באר הפרשה)

להתנהג בעבודתו, וזהו ויקרב אל המזבח שתמיד חשב אהרן שהוא צריך למזבח.

"ויברכם וירד מעשת החטאת" (ט, כב)

לאחר שנשא אהרן הכהן את ידיו וברך את העם, וכאשר העם נתברך בכל טוב - "וירד מעשת החטאת" - פסק העם מלחטוא, כי רק הצרה והמצוקה הן המעבירות יהודים על דעת קונם וגורמת את חטאיהם (אהבת ישראל מוויז'ניץ)

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם" (ט, כב)

ויש לומר על פי מה שפירש ה"כתב סופר" זצ"ל על הפסוק "כבד את ד' מהונך" ודרשו חז"ל אל תיקרי מהונך אלא מגרונו, ומפרש שאם מכבד את ד' מהונך כשיש לו הון רב, שחי ברחבות, אז אין לזה חשיבות אלא מגרונו = כשגורע מגרונו וממאכלו אפילו שגם לו יש בצמצום ונותן לצדקה, לזה יש חשיבות יותר גדולה. ובוזה נראה לפרש הפסוק "וישא אהרן את ידו ויברכם", ידו חסר כתיב שאף כשהיה חסר והיה חי בצמצום גם היה מברך לעם זהו חשיבות גדולה. (על ישראל שלום)

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" (ט, כד)

בשם האלשיך כתבו לבאר את הכתוב בפרשתנו כי מתחילה כשעדיין לא ירדה האש מן השמים והיה נראה לישראל שמעשיהם הרעים גורמים שלא ישכין הקב"ה שכינתו ביניהם, עדיין לא נפלו על פניהם באותה שעה, כי זהירות יתירה יש לנקוט בזמן כזה שלא ליפול בעצבות. ורק אחרי ש'ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם' - שראו עין בעין שהשכין הקב"ה שכינתו בקרבם והוריד להם אש מן השמים, אז נפלו על פניהם בגודל בושח על עצם הדבר שנתעורר ספק בלבבותם אולי השי"ת לא ישכון ביניהם, כי היו צריכים להתחזק באמונה ובטחון שבודאי לא יעזבם'. (דברי שמואל)

"וידם אהרן" (י, ג)

כתב ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה" לבאר את ענין השתיקה של אהרן, וזאת על פי מה שכתב הרמב"ן, שהיה אהרן בוכה מקודם ועכשיו "וידם". בכיו של אהרן - אומר ה"חתם סופר" - לא נבע ח"ו מטענה כלשהי על דין שמים אלא היה על עוונותיו שגרמו את מיתת בניו. וכשאמר לו משה: "הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש", כלומר שהבית צריך להתקדש על ידי מיתת צדיקים - הפסיק אהרן לבכות, מפני שאמר לו משה: "אם אתה תבכה ותראה שהם מתו בגלל עוונותיך, יוצא שהבית עדין לא התקדש, ועל כן יצטרך הבית להתקדש או בי או בך". לכן מיד "וידם אהרן". (ומתוק האור)